

Yaşlanmadan, Yaşlanmak Lazım

Bilseydim, keşke, eskiden olsaydı, bir zamanlar, şimdiki aklım olsaydı... Bunlara benzer pişmanlık ifadelerini özellikle yaşlılarımızda daha sık duyarız. Özetle, bazı gerçeklerin ve ihtiyaçların farkına varıp, neyin gerekli olduğunu anladığımızda, artık sorunları gidermeye imkânımızın, gücümüzün, yetkimizin ve zamanımızın kalmadığı durumları ifade ederiz. Aslında pişmanlığın dışında bir suçluluğun verdiği mahcubiyeti de anlatırız çoğu zaman.

Gençken ve muktedirken, yaşlıların ihtiyaç duyacağı düzenlemeleri önemsemeyen ve kendi çapında çözüme ortak olmayan insanlar, yaşlandığında acı gerçeklerle yüzleşir. Artık o da yaşlı ve mağdur kesime katılıp, sorunlarla baş etmeye çalışır. Gençliğinde merdivenleri ikişer ikişer çıkarken, basamakların yüksekliğini veya kenarlarda tutunacak desteklerin olup olmadığını fark etmez bile. Bazı yetkililer için, merdiven dayanakları veya WC'lerdeki tutunma demirleri sırf kalite kriterleri yerine gelsin diye yapılan füzuli masraftır meselâ. Yayaların geçmesi için yanan kırmızı ışıkta bekleyen bazı sürücüler için, 5 saniye bile fazla beklemek ölüm gibi gelir. Ne işi var yaşlının sokakta, otursun evinde diye

söylenir. Trafik lambalarını yayalar için ne kadar kısa süreli tutarsa kâr sayan yetkililerde, bir gün yaşlanıp yolun ortasındaiken yeşili yanan arabalarca taciz edilecektir mutlaka.

Yaşlılarımıza hayatımızda ne kadar yer veriyoruz? Yaşam şartlarını ve günlük rutinlerini belirleyen değişkenler insani boyutlarda mı? Yaşlı dostu bir toplumda mı yaşıyoruz? Bu tür sorulara verilebilecek olumlu cevaplarımız son derece sınırlı. Dünyanın birçok bölgesinde olduğu gibi, Türkiye’de de bireysel çıkarıcılığın tavan yaptığı, aile bağlarının zayıfladığı, menfaatlerin ilişki düzeylerini belirlediği bir zamanı yaşıyoruz. Teknik ve maddi imkânlarımız oldukça geliştiği halde, manevi dinamiklerimiz ve kültürel mirasımız erozyona uğradığı için, yaşlılarımız mutsuz ve hayata küskün şekilde ömür tüketiyor. Aile bağları ve ekonomik durumlarına göre nispeten iyi şartlarda yaşayanlar var. Ama büyük bir çoğunluğu ızdırap içinde. Emekli kesimi yaşlılığın dışında ekonomik sıkıntılarla da baş etmeye çalışıyor. Avrupalı akranları gibi seyahat ve tatil imkânlarından uzaklar. Ancak sınırlı bir kesim Hac veya Umre’ ye gidebilmiş durumda.

“İçinizdeki beli bükülmüş yaşlılarınız olmasa idi, belalar üzerinize sel gibi dökülürdü” diyen kutlu bir Peygamberimiz (S.A.S.) varken, yoldaki bir yaşlıya “Artık sabunluk olmuş bu, boşuna neden dolaşıyor” diyen birilerini duymak dehşet verici. Sanki hiç yaşlanmayacakmış gibi duyarsız ve saygısız davranan kişilere karşı ortak tavır geliştirebilmeliyiz. Evlerimizde, sokaklarımızda ve diğer ortak kullanım alanlarının tamamında, yaşlıların hayatını kolaylaştıracak şekilde mimari yaklaşımlar sergilemek oldukça gerekli ve önemli. Ancak, çocuklarımızı da yaşlı dostu saygılı ve duyarlı bireyler olarak yetiştirmek zorundayız. Özellikle, yetiştiği evin çatısı altında veya çok yakınında yaşlı bir büyüğü olmayan çocukların duyarsız ve saygısız büyüme ihtimalleri daha yüksek olacaktır.

Çocuklarıyla birlikte aynı ortamlarda, mutlu şekilde yaşayan yaşlılarımız neredeyse şanslı azınlık denecek kadar az sayıda. Bütün ömrünü birlikte geçirdiği hayat arkadaşını kaybedip yalnız kalanlar ise, ayrı bir dram yaşıyor. Özellikle de, hanımı vefat eden yaşlı erkekler bambaşka bir yoksunluk ve yalnızlık duygusunda boğularak hayata tutunmaya çalışıyor. Yaşlı teyzelerimiz yakınlarının yanında idare edebiliyor ama yaşlı bir amca her yere sığmıyor. Kişisel ihtiyaçlarını giderirken bile sıkıntılar yaşıyor. Eşi ile birlikte veya yalnız olarak yaşayan yaşlıların, sosyal kurumlar ve belediyeler tarafından özel ilgi ve alaka ile takip edilmesi ve desteklenmesi gerekir. 65 yaş üzerine ücretsiz seyahat kartı vermek güzel bir uygulama ama yetmez. Sembolik projelerin arkasına sığınmadan, hayatın gerektirdiği her açıdan yanlarında olduğumuzu göstermemiz ve hissettirmemiz lazım.

Sonuç olarak, bir şeyleri değiştirebilme ve geliştirebilme imkânı bulunan kişilerin, yaşlıları da dikkate alarak çözümler üretmesi ve yaşlı dostu politikalar izlemesi önemli sosyal sorumluluklardan birisidir. Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de yaşlılık oranlarının yükselmesi ve ortalama ömrün uzaması, yaşlılıkla ilgili ihtiyaçların artmasına ve derinlik kazanmasına neden oluyor. Kolay ve ekonomik çözüm için toplum bilincini yükseltmek, etkili eğitim programları uygulamak ve sorumluluğu topluma yayarak paylaşmak gerekir. Yaşlanmadan önce, yaşlılarımızı anlamaya çalışıp gündemimizde yer almalarını sağlayalım.